

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת שלח, תשפ"ה

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 8:18	Minneapolis, MN - 8:45
Brooklyn, NY - 8:12	Miami, FL - 7:56
Chicago, IL - 8:09	Monsey, NY - 8:14
Houston, Texas - 8:06	Montreal, Quebec - 8:28
Johannesburg, S. Africa - 5:06	Passaic, NJ - 8:13
Lakewood/Deal, NJ - 8:11	Toronto, Ontario - 8:44
London, UK - 9:06	Yerushalayim - 7:12
Los Angeles, CA - 7:49	Zurich, Switzerland - 9:07

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

קברי צדיקים

כתיב ויבא עד חברון. ע' סוטה ל"ד ע"ב השתטח על קברי אבות. וע' ב"ח יו"ד סוס"י רי"ז אם יש ענין בזה. והביא מכלב ומה שדחה ר"ח לפטילאל כי שם היה מקום קדושה, אבל הב"ח חולק עליו והביא ראייה מהזוהר. וע"ע תענית כ"ג ע"ב ר' מני בריה הו"קא מצעיר ליה דבי נשיאה אישתטח על קברא דאבוה א"ל אבא הני מצערו לי וכו'. וע' מ"ב תקפ"א כ"ז להתפלל שם בזכות הצדיק. וע' דרשות הר"ן ח' כי הוא מקום קדוש.

(וע' מ"ב ובאה"ט סוף תקפ"א בשם מהרי"ל שיתפלל בזכות הצדיק.)

וע"ע ב"ח סוטה י"ד ע"א וז"ל מפני מה נסתתר קברו של משה מעיני בשר דם מפני שגלוי וידוע לפני הקב"ה שעתידי בהמ"ק ליחרב ולהגלות את ישראל מארצם שמא יבוא לקבורתו של משה באותה שעה ויעמדו בכיה ויתחננו למשה ויאמרו לו משה רבינו עמוד בתפילה בעדנו ועומד משה ומבטל את הגזירה מפני שחביבים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם וכו' עכ"ל. ונראה שהב"ח ביו"ד רי"ז שהחזיק במנהג לילך להתפלל אצל קברים אזיל לשיטתו דגרס כן בסוטה י"ד, וקצ"ע שלא הביא ראייה משם. (וע' מהרצ"ח בסוטה שם שהעיר דבעין יעקב גרס כן בגמ' כגירסת הב"ח. וכן הוא בירושלמי.)

וע"ע או"ח תקס"ח י' בשם מהרי"ל הנודר לילך על קברי צדיקים שבמקום פלוני וכו'. וע"ש בשע"ת בשם פרי הארץ דמותר אפילו לילך לחור"ל אדעתא לחזור.

וע"ע במדב"ר כ' כ"ד ולפי שנתעצל ולא ידע איש את קבורתו וכו'. ומשמע דזכות הוא לאדם שיועדים קבורתו ובאים לבקר. (אך ברש"י הוסיף ולפי שנתעצל ויקבור אותו בגי מול בית פעור וכו', ומפרש שהעונש היה ויקבור אותו בגי והם לא קברוהו, ואין העונש דלא ידע איש את קבורתו, וכן פי' בפ"י מהר"ז.)

וע' תיקוני זוהר תיקון ו' דאחר החורבן השכינה שורה על קברי צדיקים. וע"ש בעיקר לענין קבר רחל.

וע' מנחת אלעזר ח"א ס"ח דמש"כ מהרי"ל בהל' תענית שלא ישים מגמתו לצדיקים היינו שיציל באיזה כח אבל מותר לבקש ממנו להתפלל.

וע' שם בסוטה שאמר להן אבותי בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים. ומשמע דמותר לומר לצדיקים שיתפללו עליו, ולא הוא אמצעי. וכפשוטו רק צדיק חי מותר כי מבקשים ממנו, אבל לצדיק מת הוא כמו מתפלל לו וזה אמצעי, אבל בגמ' הנ"ל משמע דגם צדיק מת מותר. רצ"ב בזה.

מיהו ע"ש תוס' ד"ה אבותי בקשו עלי רחמים, וא"ת האמר בפ' מי שמתו, ל"ח ע"א, דמית לא ידעין מידי וכו' י"ל דע"י תפלה שזה מתפלל מויעין להן שכך נתפלל. והכי אמר בפ"ב דתענית למה יוצאין לבית הקברות כדי שייבקשו עליהם מתים רחמים, וכן בפרקי דחסידיים, תענית כ"ג ע"ב, בעובדא דר' מנא דאשתטח אמערתא דאבוה. (ומבואר בזה המעלה של תפלה בקבר, לא רק שמתפלל בזכותו, אלא עד שמתפלל אין המת יודע מהצרה. מיהו חידוש זה אולי אפילו במתפלל בכל מקום מודיעים להמת.)

המשך בעמ' הבא

שבירת המידות היא שהצילה

בימי מלחמת ששת הימים, הצטופפו בני הישיבה יחד עם רבים מתושבי השכונה במקלט של הישיבה.

קולות הפגזות הירדנים נשמעו היטב. באחת ההפגזות, נשמע פיצוץ אדיר וכל הבניין רעד בחזקה, ברור היה שפגז נפל ממש בפאתי הבניין ואימת מוות הורגשה באוויר. כל יושבי המקלט פרצו יחד בשאגות "שמע ישראל", קבלת עול מלכות שמים ובאמירת וידוי. בחסדי שמים הבניין נשאר על תילו ואיש לא נפגע.

כשיצאו מהמקלט ראו כולם את גודל הנס, פגז פגע בבניין ופער בו חור ענק! יד ה' סוככה על יושבי המקלט ומנעה את קריסת הבניין.

לימים אמר על כך מרן רה"י שה"ת הגאון הרב חיים שמואלביץ זצלה"ה: "באמירת התהילים והוידוי אמרו יושבי המקלט 'רבש"ע אנחנו בידך, אנא רחם עלינו', אולם לא זה מה שהציל אותנו. לא הרחק ממני ישיבה אשה עגונה, אשר בעלה עזב אותה לבדה עם 5 ילדים ללא כסף ועזרה. בצר לה התחילה לעבוד ככובסת, היא הייתה מכבסת את הלכלוך של אחרים כדי לכלכל בדוחק את ילדיה, וסבלה עוני מחסור ובזיונות. בשעת ההפגזה הכריזה: 'רבש"ע אני מוחלת לבעלי ולכל מי שפגע בי מחילה גמורה, אנא רחם על בניך.'

האמינו לי שהיה לה הרבה על מה למחול. שבירת המידות של הלה היא שהצילה אותנו."

וישלח אתם משה וכו' כלם אנשים ראשי בני ישראל המה (יג,ג)

המרגלים היו צדיקים, 'ראשי בני ישראל', וכן פירש"י: כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, ואותה שעה כשרים היו.

אמר מרן המשגיח הגאון הרב חיים זאב פינקל זצלה"ה: ממעשה המרגלים ניתן ללמוד עד כמה חמור חטא הלשון. אע"פ שהיו אלו אנשים צדיקים, גדולי ישראל בדור דעה, דור שראה בחוש את ההנהגה האלוקית, אך בסופו של דבר בגללם נענשו בני ישראל להיות ארבעים שנה במדבר.

ואמרו חז"ל: למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר (רש"י יג,ג).

מעשה מרים היה תמוה ומופלא, שהרי כל כוונתה של מרים, אחות משה הגדולה, הייתה רק לטובה, והלשון הרע היה רק בפני אהרן אחיה, והיה כל כך דק שהתורה מעידה: 'וישמע ה' (במדבר יב,ב) - רק ה' יתברך ראה וגילה שיש בזה משום לשון הרע. אך אע"כ עונשה היה כל כך חמור שלקתה בצרעת שבעה ימים, ומצורע חשוב כמות.

המרגלים שראו את כל זה לא לקחו מוסר והוציאו דיבת הארץ רעה. ואומרים חז"ל שהסיבה לכך היא מפני שהייתה להם 'נגיעה' בדבר, שחששו שמא מחמת מעלתה של ארץ ישראל לא יהיו ראויים להיות בה ראשי העם. נגיעה זו היא שהביאה אותם לדבר רעה על הארץ ולגרום שכל בני דורם לא יכנסו לארץ.

עלינו לראות ולקחת מוסר! אפילו ענקי עולם אלו, כאשר הייתה להם נגיעה תרו אחרים לבבם והוציאו דיבת הארץ רעה, א"כ כמה עלינו להיזהר שלא להיכשל בלשון הרע.

איך עוד מלבדו

עת צרה היא ליעקב וממנה יושע (ירמיה ל, ז).

עת צרה, אבל כל אחד שיפקח עיניו יראה שבתוך הסבל והחושך רואים אור גדול. צריך הרבה רחמי שמים, המצב לא פשוט, והמצב לא בידינו, נקלענו למצב הזה, יש לנו רק להתקרב להקב"ה, תמיד צריך להתחזק, וכעת החובה כפולה ומכופלת.

עלינו לרחם על אחינו בני ישראל בכל אתר, כולם בפחד ואימה, פה בארץ ישראל ובכל העולם – אלו שיש להם ילדים בארץ ישראל, ובכלל הסכנה היא בכל העולם, מי יודע מה מתחולל פה, תעיינו בדברי הגמ' ביומא י', א, עתידה פרס שתיפול ביד רומי, וכו', אין בן דוד בא עד שתפשוט מלכות רומי הרשעה בכל העולם כולו וכו', צריך רחמי שמים שנעבור את זה ברחמים וחסדים.

צריך לעשות השתדלות, חלילה לא לנהוג בהפקרות, בליל שבת היה מצב קשה, אנשים התחבאו, והיו כאלה שיצאו לרחוב לראות יירוטים, זה סכנת נפשות, פעם עוד חשבנו שכאן הכול מוגן, והנה כמה רסיסים נפלו לא רחוק מהשכונות פה, רסיס זה לא משחק, צריך להיזהר.

לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה

איתא בשבת לב, א, לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושיין לו נס, שמא אין עושים לו נס, ואם עושיין לו נס מנכין לו מזכיותיו, אמר רבי חנין מאי קראה, קטנתי מכל החסדים ומכל האמת. גם אם הוא יזכה לנס, למה לו לנכות מזכויותיו.

ההנחיה הרצויה והאמיתית היא, שכל אחד יעשה אווירה טובה בבית, צריך להיזהר אבל לא מתוך פאניקה, הפאניקה יכולה להזיק יותר מהצרה עצמה.

אברך שאל אם להעיר את הילדים באמצע הלילה בזמן אזעקה, אמרתי לו שצריך לשאול את רב השכונה, זה תלוי בהרבה פרטים, יש חדר ביטחון או שאין, יש מקלט או לא, ובאיזה קומה הוא גר, יש הרבה פרטים.

אבל גם כשצריך לרדת לא מתוך לחץ, לא במתח, הקב"ה ריחם עלינו שכיום המצב הוא שיש התראה מוקדמת, וממילא אפשר לרדת רגועים, צריך לרדת עם אמונה של אין עוד מלבדו, אפשר גם לשיר עם הילדים אם זה שייך, שירגישו חוויה, לא שישאפו לחוויה הזאת, רק שיהיו רגועים, הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל.

רבתינו הורו לנו לא לבטל את הישיבות בתקופה זו, למרות שבששת הימים לא למדו פה בבית מדרש, למדו במקלט, הכל תלוי בחומרת המצב, כיום המצב כשיש התראה, יורדים.

צריך לזכור שיש סכנה בריצה, צריך לצאת מבעוד מועד בצורה רגועה, שומר ישראל שמור שארית ישראל, מצד אחד אנחנו עושים השתדלות, ובד בבד אין מקום לפחד, צריך ללכת בתמימות באמונה ובשמחה שהקב"ה איתנו.

צריך לדעת שגם בזמן הגלות הקב"ה לא עוזב אותנו ולא יעזוב אותנו, בפרשת בחוקתי קראנו, (ויקרא כו, מד), ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני ה' אלו'.

בכל מצב הקב"ה איתנו, צריך להתקרב אליו ולהתחזק, נחפשה דרכנו ונחוקרה ונשובה עד ה'.

בשבילי הלכה

וע' פי' ר"י ב"ר יקר על התפלה עמ' ע"ג דאסור לבקש ממתים שיתפלל עליו, ומה שמצינו בכלל היה בענין אחר, ולא פי' הכוונה, ועוד דחה דשאני מבקש מצדיקים דצדיקים במיתתם קרוים חיים והוי כמבקש מהחי.

וע' רש"י סנה' מ"ד ע"ב לעולם יבקש אדם רחמים שיהו הכל מאמציין את כוחו, משמע דשרי, וזה פזמון מלאכי רחמים וכו'. אך ע' נתיב העבודה פי"ב שפי' שם שמתפלל מה' שהכל יהיו מאמציין. ודלא כרש"י.

ויש שכתבו שלא ילך לקברים ע' מג"א תקנ"ט י"ד בשם האריז"ל (ולא כתב כן בס' תקפ"א), ובאגרת הגר"א וע' חיי"א קל"ה ה' וע' שו"ת אבן ישראל סי' נ"א לענין פנוי כהן כדי לקבור אותו סמוך לגדר שבנו יבא לקבר. וע' שבה"ל ח"ב ר"ד וע' אג"מ יו"ד רל"ט.

וע' מעבר יבק, בשפתי רננות פרק כ"ג, בשמואל ב' י"ט ל"ח אמר אמות בעירי וחזינן המעלה שיבקרו הבנים בקבר. (וע' לעיל עוד בשם מעבר יבק). וע' ס' חסידים ת"ג ותש"י שהביא פסוק הנ"ל, וע' ששכבאים לבקרו ומבקשים על נשמתן, מטיבים לו בעוה"ב, וגם כשהחיים מבקשים מהם הם מתפללים על החיים.

והנה ענין קבר רחל בבר' פ"ב י' כדי שתהא מבקשת על בניה, ולא משמע שם שהם התפללו. ואולי זה עוד סיבה לילך לקבר. וע' מהר"ם שיק רצ"ג דאין להקשות מהמדרש בקבר רחל דמשמע שמוות לבקש מהמת, וכתבו דכוונתו כי שם היא ביקשה ולא הם ביקשו ממנה. ובדברי הב"ח הנ"ל במתפלל בבית הקברות, נראה שיש בזה כמה שיטות, ע' ב"ח בשם מהר"ל ור"ח פלטיאל שהוא משום מקום קדוש, וב"ח בשם זוהר דמותר להתפלל למת כי צדיק הוא כחי, ובא"ר ומט"א כתבו שמתפלל בזכות הצדיק, ובפמ"ג משמע דמתיר לעולם להתפלל למת. וע' גר"א על תקו"ז כ"ב ע"ב שאם אין השכינה מוצא צדיק לשכון עליו אז שוכן על קבר הצדיק. וע' לעיל בשם תיקון ו'.

וע' חסד לאברהם ב' י"ט מקום הצדיק קדוש ואם לומד שם בא קדושה עם קדושה ומתקדש יותר, וק"ו אם לומד שם מה שלמד הצדיק. וע' פסיקתא י"ב ורד"ל שם.

וע' ס"ח תש"ט קפידת המתים אם עוהבים אותם כי נהנים כשבאים. ולכא' בזה"ז אם עוזב וחוזר פעם בשנה ג"כ שרי. ועכ"פ חזינן המעלה של המבקר לקברים.

להתחזק בדיעה שאין עוד מלבדו

יש להבין, הרי כל השנה יש לנו שש מצוות תמידיות, הא' ב' הוא האמונה בהקב"ה, ומה הפשט במה שמאריך הנפש החיים בסגולה להצלה להתחזק בדיעה שאין עוד מלבדו, הרי כל החיים זה אין עוד מלבדו, וכי יש משהו שהוא ללא רצון ה'.

ומדברי הגמ' בסנהדרין סז, ב, נלמד ביאור בזה, דאיתא שם, אין עוד מלבדו - אמר רבי חנינא אפילו לדבר כשפים, היא איתתא דהות קא מהדרא למשקל עפרא מתותי כרעיה דרבי חנינא (- לעשות לו מכשפות, רש"י), אמר לה אי מסתייעת זילי עבידי (- אם את מצלחת לעשות לי מכשפות עשי, רש"י), אין עוד מלבדו כתיב, (- ואם המקום חפץ בי לא תוכלי להרע, ואם תוכלי מאתו יצא ואני מקבלן, רש"י), איני, והאמר רבי יוחנן למה נקרא שמן מכשפים שמכחישין פמליא של מעלה, שאני רבי חנינא דנפיש זכותיה.

וביאר בנפש החיים ש"ג, פי"ב, דברי הגמ' ז"ל, ומ"ש שם שמכחישין פמליא של מעלה ר"ל שרק סדור כחות הפמליא של הכוכבים והמזלות קבע הבורא יתב' כח בכחות הטומאה שיהו יכולין להפכם. אבל לא שיהא בכחם לשנות ח"ו מסדר הפעולות הקדושים של כחות המרכבה קדושה. ואדרבה כשמשיעין אותם בשמות של כחות הקדושה. ממילא כרגע מתבטל כל עניני פעולתם לגמרי, וכו', זה שאמר אין עוד מלבדו אפילו כשפים.

ולזה באה שאלת הגמ' איך סמך רבי חנינא על אין עוד מלבדו, הרי מכחישין פמליא של מעלה.

ותירצה הגמ', שאני רבי חנינא דנפיש זכותיה. יש לו הרבה זכויות.

וביאר בזה שם בנפח"ח ז"ל, ולכן גם ר"ח לא שבטח על זכות קדושת תורתו ומעשיו המרובים. רק שידע ושיער בנפשו שזאת האמונה קבועה בלבו לאמיתה שאין עוד מלבדו יתב' שום כח כלל. והדביק עצמו בקדושת מחשבתו לבעל הכחות כולם אדון יחיד המלא כל עלמין ואין כאן שום שליטה ומציאות כח אחר כלל. לכן היה נכון לבו בטוח בזה שלא ישלטו עליו פעולות הכשפים הנמשכים מכחות המרכבה טמאה. ז"ש לא מסתייע' מילתיך אין עוד מלבדו כתיב.

זאת אומרת ברגע שהאדם דבוק בהקב"ה - שהוא בעל הכוחות ובעל היכולות ושום דבר לא יכול להיות בלי רצונו יתברך, הדבקות בו יתברך מבטלת את כל הכוחות האחרים, וזה לא מוריד מהזכויות.

וזה דרגה נוספת באמונה בהי"ת, מלבד מצוות האמונה התמידית¹.

הקריאה מעוררת הזמן

ידוע שבכל שבוע יש התעוררות מיוחדת בעקבות מה שקוראים בתורה באותו השבוע, וזהו ענין ההתעוררות הרבה שבימי השובבים שאז אנו קוראים את פרשיות שיעבוד וגאולת מצרים והקריאה מעוררת הזמן.

בשבת הבעל"ט פרשת שלח לאחר חטא המרגלים אנו קוראים (במדבר יד, יט כ), סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה, ויאמר ה' סלחתי כדברך.

הקריאה מעוררת סליחה ומחילה, ועל כל אחד באשר הוא לחשוב מה הוא צריך לתקן, ונתבונן כעת יחד מה אפשר להתחזק שיביא

עלינו רחמים מיוחדים.

לעסוק בתורה ובגמילות חסדים

איתא בסנהדרין (צח, ב), אמר עולא ייתי ולא איחמיניה, וכן אמר רבה ייתי ולא איחמיניה, וכו', אמר ליה אביי לרבה מאי טעמא אילימא משום חבלו של משיח והתניא שאלו תלמידיו את רבי אלעזר מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח יעסוק בתורה ובגמילות חסדים ומר הא תורה והא גמילות חסדים, אמר ליה שמא יגרום החטא.

העבודה שלנו היא לעסוק בתורה ובגמילות חסדים, להוסיף שטייגען בלימוד, שלא יהיה ח"ו רפיון, אנחנו בחודש של קבלת התורה, צריך שיהיה חיזוק התורה, חיזוק בעסק התורה, חיזוק בעסק גמילות חסדים.

לעסוק בתורה ובגמילות חסדים, מהו עסק, התעסקות, לחשוב מה אני יכול לעזור לשני, לא לחכות שיבקש ממך עזרה, מה אני יכול לעזור בממון, בדיבור, במעשה, בהארת פנים, ובפרט בזמני לחץ, תן לו הרגשה טובה, היום יש מצב שאפשר לזכות להכנסת אורחים אפילו לזמן מועט, בזמן אזעקה אפשר להכניס מישהו מבחוץ, לתת לו הרגשה טובה, איזו הזדמנות פז, עסק גמילות חסדים.

שקולה שנאת חנם כנגד ג' עבירות

ראינו שעולא חשש שמא יגרום החטא, מהו החטא שחשש ממנו, לא כתוב בגמ', אולם במסכתא יומא (ט, ב), איתא, מקדש ראשון מפני מה חרב מפני ג' דברים שהיו בו ע"ז וגלוי עריות ושפיכות דמים, וכו', אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב מפני שהייתה בו שנאת חנם, ללמדך שקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות ע"ז גלוי עריות ושפיכות דמים.

נשאלת השאלה, אם היו עוסקין בגמילות חסדים על מה נתבעו בשנאת חנם, ואיני יודע אם אותו אחד שעשו לו חסד שנאו אותו, או על אדם אחר, בכ"א רואים כאן ששנאת חנם יכולה להרוס כל חלקה טובה.

נמצא שהעבודה המוטלת עלינו היא עסק התורה ועסק גמילות חסדים וללא פגם בשנאת חנם, מדברי הגמ' ביומא למדנו ששנאת חנם הורידה אותם ממעלת התורה שהיו בה.

יש הרבה ניסיונות בבין אדם לחברו, ה' יצילנו מניסיונות, וצריך לראות איך להוריד כל שנאה וטינה מליבו.

ובענין הזה כתב הרמב"ם (דעות פ"ו ה"ו), כשיחטא איש לאיש לא ישטמו וישתק כמו שנאמר ברשעים ולא דבר אבשלום את אמנון מאומה וכו' כי שנא אבשלום את אמנון. אלא מצוה עליו להודיעו ולומר לו למה עשית לי כך וכך ולמה חטאת לי בדבר פלוני, וכו', ואם חזר ובקש ממנו למחול לו צריך למחול. ולא יהא המוחל אכזרי שנאמר ויתפלל אברהם אל האל' וכו'.

זה הדרך ליישר את ההדורים, לא לשמור שנאה חלילה.

ובה"ט כתב הרמב"ם, מי שחטא עליו חברו ולא רצה להוכיחו ולא לדבר לו כלום מפני שהיה החוטא הדיוט ביותר, או שהייתה דעתו משובשת, ומחל לו בליבו ולא שטמו, ולא הוכיחו הרי זו

¹ שמא יאמר אדם אני ילך ברחוב לראות יירוטים, זה לא דרגה של אין עוד מלבדו, זה סקרנות בעלמא.

מדת חסידות, וכו'.

קורה לפעמים שיש אדם שההרגשה כלפיו שאין עם מי לדבר, לצערנו זה קורה, תבוא לאדם ותגיד לו מדוע ציערת אותי, והוא אומר, חכה זה תחילת הדרך, אני שמח לראות שכואב לך, וכו', אין עם מי לדבר, באופן כזה אם מחל לו זה כבר מידת חסידות.

עכ"פ, כשיש אהבה ואחוה, ועסק בתורה ובגמילות חסדים, כמה הצלה וישועה האדם מציל את עצמו ואת הכלל, ואת הדברים הללו ראוי לחזק בבית, מתוך אווירה שמחה.

והיה מחניך קדוש

נקודה נוספת, אנחנו הרי זקוקים לרחמי שמים מרובים, חלילה לסמוך על כוחי ועוצם ידי, כל יירוט הוא רחמי שמים, הקב"ה נתן חכמה וצריך רחמי שמים שהירוט עצמו לא יזיק, הקב"ה הוא הבעל הבית, אם יש ירוט טוב זה רק בזכות שאתה עמל בתורה, כמו ששינינו סוף פרק קמא דבב"ק, א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי מאי דכתיב אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור, כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים וכו', אויביו נופלים לפניו כיוסף. המיירטים הם פה בישיבה הק' ובכל הישיבות שלומדים בקדושה וטהרה.

בשביל לזכות לרחמי שמים הזכרנו שצריך חיזוק בתורה ובגמילות חסדים, אולם זה מוכרח להיות משולב עם חיזוק בקדושה וטהרה.

כשהיו באים למרן החפץ חיים הק' על דבר אסון או צרה, היה הח"ח מזכיר את הפסוק בפרשת כי תצא, (דברים כג, טו), כי ה' אלו' מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת איביך לפניך והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך.

אם אנחנו רוצים לזכות לאויביו נופלים לפניו כיוסף, הר"ז בתנאי שוהיה מחניך קדוש, אם לא חלילה, ושב מאחריך.

קשה לדבר, אבל צריך לחזק בבית בחכמה ובתבונה את כללי הצניעות, כללי הקדושה, לא להיסחף אחרי כל מיני פיתויי שווא והבל, גם אצלנו יש סחף למודה של ביגוד צר, אם התורה הייתה אומרת ללכת צר היו אומרים אני לא יכול זה לא נח..

אף אחד לא מבקש ללכת עם שמיכות על הראש, יש משמר התורה, כל גדולי ישראל תמכו בזה, כולם שמו ידיהם על זה, מצאו את שביל הזהב בחכמה ובתבונה, ומי שיעשה כך זה הצלת נפשות.

ובנוסף, כמו שמעיר כל הזמן מורנו ראש הישיבה שליט"א כמה צריך להיזהר מהמכשירים הטמאים, המשוקצים והמתועבים, שגורמים לאדם כל מיני בלבולים.

לא להיכנס לידי ניסיון

מרן ראש הישיבה רבי חיים זצוק"ל היה עומד פה בישיבה ומדבר על כך שכל ניסיון שיש לאדם הקב"ה נותן לו גם כוח להתמודדות, הקב"ה לא בא בטרוניה עם בריותיו, פעם אחת רבי חיים אמר שיש ניסיון אחד שלא מקבלים כוח להתמודדות, זה היה נורא לשמוע דבר כזה, ואז הוא הסביר - המכניס עצמו לידי ניסיון.

רבי חיים היה אומר תברח ממקום סכנה, יש לאדם טבע של סקרנות, צריך לברוח מזה, גם מי שנכשל ונכנס לידי סכנה אל לו להתייאש, שיגיד רבש"ע חטאתי עויתי פשעתי, אולי יש תקווה, אבל צריך להיזהר לברוח ממקום סכנה רוחנית.

ומלבד הטומאה שיש בכלים הללו, הם הורגים את הזמן של האדם, יש לנו כל כך הרבה תורה, מתי נלמד את כל התורה, זה משעבד את האדם ואפילו לא בדברים טמאים, וכ"ש בדברים טמאים, אדם משחק עם העולם הבא שלו, צריך להיזהר ולברוח מזה, ולהשתדל לחזק את ביתו בצורה חכמה וטובה.

השילוב הזה של עמל ויגיעת התורה, עם מידות טובות בקדושה וטהרה, זה הדרך שנזכה לרחמי שמים, אב הרחמן יודע מה הוא עושה, מה שהקב"ה עושה הכול אמת ויציב, הכול לטובה. זו היא עבודתנו בעת הזאת.

אין מזרזים אלא למזרזים, זמנים קשים זמנים של מתח צריך להרגיע את האווירה בבית, חשוב שבבית ידעו שהאבא הולך ללמוד תורה וזה ההגנה, ולתת את ההנחיות שצריך, וגם כשחוזרים לבית ללמוד ולהביא את ההרגשה שיש לנו הזדמנות פז לחיזוק האמונה, חיזוק בבורא כל העולמים, חיזוק בכל ה"ג עיקרים, חיזוק בבין אדם לחברו, בזמן צער כולם מאוחדים צריך להמשיך את זה.

איתא במשנ"ב סי' תרט"ו, איתא בספרים וכו' כדאיתא במדרש תנחומא אם חטא אדם ונתחייב מיתה לשמים מה יעשה ויחיה, אם למוד לשנות פרק אחד ישנה שני פרקים ואם למוד לשנות דף אחד ישנה שני דפים, ואם אינו יודע ללמוד יתעסק עכ"פ במידת הצדקה והחסד ויחיה כמו שנאמר רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד.

ובשער הציון שם כתב ז"ל, ואין כוונת המדרש דבתורה לבד יוצא אפילו בלא מידת החסד כלל, דהלוא כבר אמרו חז"ל דהאומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו, אלא רוצה לומר דהתיקון הוא ע"י התורה למי שהיכולת בידו להבין דברי תורה, אבל מ"מ צריך לעסוק גם בחסד ולרחם על הבריות, וכו'.

צריך לדעת, בהר ציון תהיה פליטה, פה זה בית ה', פה הוא המקום שהקב"ה בחר, אם כי אנחנו בגלות, אבל פה אנחנו קרובים לגאולה, קרובים לישועה, רואים כבר את כל הסימנים, צריך רק לחכות ולהתכונן, שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

נזכיר שכדאי להגיד כל יום פרק יושב בסתר, בשעתו בשנת תש"ח מרן החזון איש אמר להגיד פרק זה, לבקש על כלל ישראל.

וגם נמוגו כל ישבי הארץ מפנינו

נסיים במה שאנו קוראים בהפטרת פרשת שלח, (יהושע ב, כד), ויאמרו אל יהושע כי נתן ה' בידנו את כל הארץ וגם נמוגו כל ישבי הארץ מפנינו.

בזכות שהלכו בתמימות, לא כמו המרגלים, הם הלכו כרצון הי"ת, בתמימות, אז זכו שנמוגו.

אנחנו בגלות קשה, וצריך להתכונן לקראת הגאולה, אם אנחנו עושים רצון ה' כולנו נזכה לראות מפלת שונאי ישראל, מכה קשה על כל שונאי ישראל, והרמת קרן ישראל, הרמת קרן התורה והיראה.

יתן ה' שנזכה ללמוד בחשק ושמחה, והתועים יחזרו בתשובה שלמה, ויבואו לבקש מבני הישיבות שיתמידו בלימודם, כולם יבינו את מעלת התורה, ונזכה לראות את הגאולה השלמה ונראה בקרוב ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר במהרה בימינו אמן.

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEK'S PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

Seeing Past the Giftwrap

Harav Hagaon Yosef Elefant Shlita

At the end of this week's parshah we have the mitzvah of tzitzis, and right in the middle of that parshah of tzitzis the Torah instructs us: **וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם** – we should not wander after our heart and our eyes. The obvious question is: Why is this passuk placed specifically in the middle of the parshah of tzitzis?

The pshat is like this. Regarding the mitzvah of tzitzis, the Gemara says (Sotah 17a):

תְּכַלֵּת דּוֹמָה לַיָּם, וַיִּם דּוֹמָה לְרִקִיעַ, וְרִקִיעַ דּוֹמָה לְכֶסֶף הַכְּבוֹד.
What's the significance of that? What does that mean?

Tzitzis are attached to a beged. Conceptually, as the sefarim teach, a beged symbolizes the relationship between the guf and the neshamah. When Adam HaRishon was created, he was primarily a neshamah, and his guf was just a beged for that neshamah. Due to his cheit, however, he experienced a deterioration, and his guf became the ikar. That's why, after his cheit, he is described as unclad. Before the cheit, he wasn't unclad; he was dressed. The guf was literally a beged for the neshamah.

The purpose of placing tzitzis on a garment is to remind a person that the beged is only the chitzoniyus. Indeed, Rashi says that the word tzitzis comes from the lashon of **מְצִיץ** – to gaze, to look inside, to look deeper.

Now, Olam Hazeh is referred to in the sefarim as a levush: a garment, a wrapping. And the purpose of placing tzitzis on the beged – the external wrapping – is to urge us to look deeper inside, past the chitzoniyus. The beged is a metaphor, a mashal, for the guf, which is really a wrapping for the neshamah, and a person is meant to look deeper and see what's inside.

That is the concept of tzitzis. When Chazal say that techeiles resembles the sea, which resembles the sky, which resembles the kisei hakavod, they are conveying that a person's tafkid in this world is to take a deeper look at what's going on in the briyah. When a person sees the techeiles, he is supposed to say, "No, I'm not stopping at the techeiles. There's something deeper behind that. Techeiles, yam. No, not that. Rakia. No. Kisei hakavod. The kisei hakavod is what's really going on in the briyah."

Just as the techeiles on the beged indicates that a person shouldn't look at the garment but should look at what's

deeper inside, the mitzvah of tzitzis trains a person to see the pnimiyus of the briyah and recognize that the guf is a beged for the neshamah, which is the ikar of the person's existence. In the briyah in general, a person can see the techeiles, the yam, the rakia – and look past teva to perceive the kisei hakavod.

The ability to look deeper (**מְצִיץ**) applies both on a personal level – seeing the neshamah inside the levush of the guf – as well as on a general level, recognizing that everything in the briyah is a reflection of the kisei hakavod, for behind everything is the Eibishter.

Spies at Both Ends of the Parshah

The Sfas Emes notes that at the beginning of the parshah, the meraglim are described as traveling to Eretz Yisrael **וְלִתְּוֹר אֶת הָאָרֶץ**, and at the end of the parshah we are commanded, **וְלֹא תִתּוּרוּ**, using the same verb. He explains that the term **לִתְּוֹר** connotes seeing only the chitzoniyus. When the meraglim returned from Eretz Yisrael, they reported on what they had seen there. One report was **אָרְץ אֲכֻלֵּת יוֹשְׁבֶיהָ**, which, Chazal explain, meant that they had seen numerous levayos, which prompted them to conclude that the land devours its inhabitants. But that was really a superficial view. A pnimiyus look would have revealed that these deaths were occurring so that people of the land would be distracted and wouldn't bother the meraglim. That's a classic example of how the meraglim were unable to see past the chitzoniyus and recognize what was really going on.

In this vein, the mitzvah of **וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם** cautions us not to look at the briyah superficially, but to see its pnimiyus.

So **וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם** means, don't get caught up with outer trappings, or with the glitter of the outside wrapping, but rather take a deeper look: be **מְצִיץ**.

We can now understand why this passuk appears specifically in the parshah of tzitzis. Indeed, Rashi on this passuk explains that the eyes and the heart spy for a person. What does it mean that they are "spying"? It means they are taking a chitzoniyus'dik look.

Tzitzis reflects pnimiyus – to be **מְצִיץ**, to see past the techeiles, to the rakia, yam, and kisei hakavod.

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

Rashi comments, on the words **וְלֹא תִתְּוֹרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם**, that the heart and the eyes act like spies, who broker aveiros for a person.

כמו מתור הארץ. הלב והעינים הם מרגלים לגוף ומסרסרים לו את העבירות.

But the deeper pshat is that Rashi is comparing the heart and the eyes to the meraglim, who looked only at the chitzoniyus. And looking only at the chitzoniyus is the antithesis of the parshah of tzitzis.

By way of analogy, imagine that a person receives a present that comes gift-wrapped, with a nice bow, and he says, "Why should I open the package and see what's inside? The gift wrapping is so nice, and the bow is so beautiful!" And the person just sits with the box closed and never sees the contents of the package.

Seeing the Eibishter Behind the Outer Trappings

Regarding the words **וְרֵאִיתֶם אֹתוֹ**, Chazal teach that anyone who fulfills the mitzvah of tzitzis is zocheh to see the Shechinah. What does that mean? Based on the above, we can explain that the Shechinah is the pnimiyus of the briyah, and when a person trains himself to see the pnimiyus of what is really going on, and not get caught up with the outer trappings, he is zocheh to perceive the Shechinah.

This gives rise to a completely different understanding

of the concept of shemiras einayim. Shemiras einayim is really about this point: Is a person focused on the wrapping of the briyah, on the exterior of the world, or is he focused on the pnimiyus?

The passuk of **וְלֹא תִתְּוֹרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם** – which in modern terms means guard your eyes, guard your heart – conveys that when a person is looking at things he shouldn't be looking at, it means he's not looking at what he should be looking at. He's missing the pnimiyus. He's busy looking at the wrapping, and at the nice bow, but he doesn't see the pnimiyus and he loses the ability to ever appreciate it – because he never opened the box.

The mitzvah of **וְלֹא תִתְּוֹרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם** appears in this parshah in order to remind a person to be a pnimiyus'dik mensch, so that instead of being a meragel, he is zocheh to perceive the Shechinah.

This concept is not limited to the realm of shemiras einayim, but is a general blueprint for how a person should live. That's why we find that tzitzis is **כל המצוות**, and also explains why Chazal attach enormous significance to this mitzvah.

The core message is that the purpose of living in Olam Hazehe – olam, from the root of העלם, meaning "hidden" – is to find the Eibishter in this world.

Kol tuv and besuros tovos, yeshuos and nechamos to all of Klal Yisrael.

Gut Shabbos.